AAN DE RAAD

Datum behandeld in college	21 november 2023	**Behandelend ambtenaar**	G. Haisma
Datum agendering	21 december 2023	**E-mailadres**	g.haisma@waadhoeke.nl
Onderwerp	Gemeentelijke adviescommissie Omgevingskwaliteit	**Telefoonnummer**	
Portefeuillehouder	K. Arendz		

Samenvatting

Met ingang van 1 januari 2024 treedt de Omgevingswet in werking. Dit brengt wijzigingen met zich mee voor de advisering over welstand en monumenten. Deze taak is nu belegd bij de welstandscommissie hûs en hiem. Om te zorgen dat onder de Omgevingswet deze advisering uitgevoerd kan blijven worden liggen de volgende wijzigingen voor:

- Aanpassing Gemeenschappelijke regeling hûs en hiem
- Verordening op de gemeentelijke adviescommissie Omgevingskwaliteit Fryslân
- Gewijzigde Erfgoedverordening gemeente Waadhoeke 2019

Voorstel

1. Het college toestemming te verlenen om de gewijzigde gemeenschappelijke regeling vast te stellen;
2. De Erfgoedverordening gemeente Waadhoeke 2019 te wijzigen met ingang van de datum van inwerkingtreding van de Omgevingswet;
3. De Verordening op de gemeentelijke adviescommissie Fryslân vast te stellen met ingang van de datum van inwerkingtreding van de Omgevingswet;
4. Hûs en hiem aan te wijzen als adviescommissie op grond van artikel 17.9 van de Omgevingswet vanaf de datum van inwerkingtreding van de Omgevingswet.
5. Hûs en Hiem op grond van artikel 17.9 Omgevingswet en de al aangewezen commissieleden van hûs en hiem te laten adviseren over aanvragen voor een omgevingsvergunning voor Rijksmonumenten en bij de beoordeling van aanvragen voor een omgevingsvergunning aan de geldende welstandscriteria.

Aanleiding
De Omgevingswet treedt per 1 januari 2024 in werking. Deze wet verplicht gemeenten tot het instellen van een gemeentelijke adviescommissie om te adviseren over vergunningaanvragen voor Rijksmonumenten. Indien gewenst mag dit ook een breder adviesstelsel zijn dan enkel voor Rijksmonumenten. Deze commissie moet voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet aangesteld zijn. Met de Omgevingswet komen de taken en bevoegdheden van de huidige monumenten- en welstandscommissie (hûs en hiem) automatisch te vervallen. Met de voorliggende regeling en verordeningen kan worden geregeld dat na inwerkingtreding van de nieuwe wet de welstand- en monumentencommissie kan blijven adviseren over omgevingsvergunningen, zoals nu ook gebeurt.

Op 23 december 2021 besloot uw raad om in te stemmen met het proces voor een nieuw adviesstelsel voor omgevingskwaliteit onder de Omgevingswet. Er is ingestemd met het vooralsnog voortzetten van de huidige adviespraktijk met hûs en hiem. Daarnaast is besloten dat de wijze van advisering over de Omgevingskwaliteit voor de Friese gemeenten verder uitgewerkt kan worden. Vanuit de VFG wordt gewerkt aan een notitie met de verkenning naar de modernisering van hûs en hiem, een aanpak voor de grote thema's mét omgevingskwaliteit, een gezamenlijke pool van specialisten, en scholing op het gebied van omgevingskwaliteit. Zodra hierover meer duidelijkheid is wordt u hier als raad over geïnformeerd.

Tot er een nieuw adviesstelsel ligt moet geregeld worden dat hûs en hiem zijn adviestaak kan blijven uitvoeren. Hiervoor moet de bestaande gemeenschappelijke regeling (verder: GR) van hûs en hiem Omgevingswet-proof worden gemaakt. Het ontwerp hiervan heeft voor zienswijzen voorgelegen bij de Friese gemeenteraden welke deelnemen aan de GR. Om deze wijziging van de GR in werking te laten treden, moeten de gemeenteraden toestemming verlenen aan het college om de regeling te treffen.

Naast de gewijzigde GR liggen ook de Verordening op de gemeentelijke adviescommissie omgevingskwaliteit en de Erfgoedverordening ter besluitvorming voor.

Beoogd (meetbaar) effect
Het instellen van de gemeentelijke adviescommissie draagt bij aan goede omgevingskwaliteit.

Motivering
Argumenten
1.1 De gewijzigde GR is omgevingswet-proof
De bij dit voorstel gevoegde versie van de GR (zie bijlage 1) kan onder de Omgevingswet gaan en blijven functioneren, tot het moment waarop alle Friese gemeenten gezamenlijk hebben besloten op welke wijze de ruimtelijke adviescommissie in Fryslân in de toekomst moet gaan werken. Of dat opnieuw binnen een GR gebeurt, ligt niet vast. De aanpassing van de GR is inhoudelijk niet van betekenis. De GR is aangepast aan de komst van de Omgevingswet. Er is vooral gekeken naar terminologie en bevoegdheden, zodanig dat die straks niet strijdig zijn met de Omgevingswet.

1.2 De ontwerp gemeenschappelijke regeling heeft voor zienswijzen voorgelegen
In de raadsvergadering van 26 januari 2023 is de ontwerp gemeenschappelijke regeling hûs en hiem voor zienswijzen voorgelegd. Tijdens de raadsvergadering is besloten om hierover geen zienswijzen in te dienen. De GR is ook voorgelegd aan de andere raden van de Friese gemeenten die deelnemen aan

de GR. Vanuit deze raden zijn eveneens geen zienswijzen naar voren gekomen. Om deze reden ligt de ongewijzigde GR nu ter besluitvorming voor.

1.3 Het college is volgens de Wet gemeenschappelijke regelingen bevoegd tot vaststellen van de GR.
In de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) is opgenomen dat het college bevoegd is tot het vaststellen van de GR, hiervoor is wel toestemming nodig van de gemeenteraad. Na wijziging van de Wgr op 1 juli 2022 is toegevoegd dat het college uw raad in de gelegenheid moet stellen om een zienswijze over het ontwerp in te brengen. De eventuele zienswijze moet het college dan betrekken bij de uiteindelijke vaststelling. Zoals hiervoor is aangegeven was van zienswijzen geen sprake.
Het college van de gemeente van de plaats van vestiging (Leeuwarden) zorgt voor de publicatie in het gemeenteblad (www.officielebekendmakingen.nl). Na die bekendmaking treedt de regeling in werking.

2.1 Het betreft een technische wijziging van de Erfgoedverordening
Met ingang van 1 januari 2024 moet de Erfgoedverordening technisch zijn aangepast aan de Omgevingswet. In deze wijziging zijn de verwijzingen naar wet- en regelgeving aangepast en grondslagen en definities waar nodig aangevuld of gewijzigd.

2.2 Aanpassing is nodig om archeologische monumentenzorg af te blijven dwingen
De wettelijke grondslag voor artikel 24 van de huidige Erfgoedverordening vervalt bij inwerkingtreding van de Omgevingswet. Dit artikel verbiedt het verstoren van de bodem bij een archeologisch monument of een gebied waar archeologische vondsten worden verwacht. Door het vaststellen van de gewijzigde verordening en deze in te laten gaan één dag vóór inwerkingtreding van de Omgevingswet blijft het mogelijk om dit artikel toe te passen.

3.1 Zonder besluit is er geen welstand- en monumentencommissie meer
In het kader van de gemeenschappelijke regeling hûs en hiem wordt de advisering over welstandseisen en monumenten nu gedaan door de welstandscommissie hûs en hiem. De behoefte aan advisering op gebied van welstand blijft ook na de inwerkingtreding van de Omgevingswet bestaan. Zoals in de inleiding is aangegeven is onder de Omgevingswet alleen een gemeentelijke adviescommissie voor Rijksmonumenten verplicht. De wet geeft echter ook de mogelijkheid om deze adviescommissie een meer uitgebreide adviesrol te geven, zodat de huidige werkwijze kan worden voortgezet. Conform uw raadsbesluit van 23 december 2021 is dit hetgeen wat nu moet worden geregeld. Dit kan met een verordening, die is opgenomen in bijlage 3. Deze moet voor de datum van inwerkingtreding van de Omgevingswet zijn vastgesteld.

Met deze verordening kan worden voldaan aan de vereisten van de Omgevingswet en het van rechtswege vervallen van de huidige grondslag voor de welstandsadvisering in de Woningwet en de eveneens per 1 januari 2024 te vervallen Bouwverordening. Het gaat dan bijvoorbeeld om de verwijzingen naar wetgeving, regels of beleid en een grondslag voor de borging van de continuering van de huidige werkzaamheden door hûs en hiem.

3.2 De verordening is overeenkomstig het Friese model
Voor de deelnemende gemeenten in Friesland is er een vanuit de ‘Friese aanpak’ een modelverordening opgesteld. Dit model is gebruikt.
Dit is een beleidsneutrale omzetting van de huidige situatie, gebaseerd op de bepalingen over de adviescommissie(s) in de Bouwverordening en de Erfgoedverordening. De nieuwe verordening volgt

grotendeels de Modelverordening van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) in samenwerking met de Federatie Ruimtelijke Kwaliteit (FRK) en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE). Kern van het model is dat de bestaande adviescolleges en eventuele andere adviseurs op het gebied van de omgevingskwaliteit in één samenhangend adviesstelsel worden opgenomen. De verordening biedt de basis en mogelijkheid om in het kader van de Omgevingswet ook andere adviestaken aan hûs en hiem op te dragen. De commissie kan desgewenst breder worden ingezet. De voorliggende verordening biedt hiervoor een grondslag. Echter, met de voorliggende besluitvorming wordt op dit moment alleen advisering over welstand en monumenten aan hûs en hiem opgedragen.

Kanttekeningen/risico's
1.1 Er moeten nog nadere keuzes gemaakt worden
Onder de Omgevingswet wordt de nieuwe term omgevingskwaliteit geïntroduceerd. Strikt genomen komt de term welstand daarmee per 1 januari 2024 te vervallen. Omgevingskwaliteit is echter breder dan welstand alleen. Hoe we als gemeente omgevingskwaliteit willen vormgeven is nu nog niet duidelijk. In de voorbereidingen op het definitieve omgevingsplan zal de advisering over omgevingskwaliteit nader worden ingevuld en zullen de verschillende mogelijkheden worden onderzocht. De keuzes die gemaakt worden in het omgevingsplan zullen van invloed zijn op hoe de advisering in de toekomst vorm zal worden gegeven.

Alternatieven
Er zijn geen alternatieven uitgewerkt. Het betreffen technische aanpassingen om na invoering van de Omgevingswet adviezen te ontvangen over welstand en monumenten.

Vervolg
De gemeentelijke verordeningen treden in werking gelijktijdig met de invoering van de Omgevingswet. Hiervoor geldt één uitzondering in de Erfgoedverordening, artikel 24 moet voor de inwerkingtreding van de Ow zijn vastgesteld en gepubliceerd. De wettelijke grondslag voor artikel 24 van de verordening vervalt bij inwerkingtreding van de Omgevingswet. Het gewijzigde artikel 24 maakt vervolgens onderdeel uit van het tijdelijke omgevingsplan op grond van artikel 4.6 van de Invoeringswet Omgevingswet.
De Omgevingswet treedt met ingang van 1 januari 2024 in werking, de regeling en verordeningen treden eveneens op de dag van invoering in werking. De beide verordeningen worden door Waadhoeke gepubliceerd. De nieuwe GR door de gemeente Leeuwarden.

Participatie
Er is geen sprake geweest van inwonersparticipatie, dit omdat het om een technische aanpassing gaat van de regeling en verordeningen.

Financiën
Met dit besluit tot wijziging van de regeling en verordeningen zijn geen extra middelen gemoeid. De financiering van de adviescommissie wordt opgebracht uit de geheven leges voor de adviezen. Onder de Omgevingswet verandert dit niet.

Bijlagen
Bijlage 1: Gewijzigde versie GR hûs en hiem
Bijlage 2: Was-wordt-tabel wijziging GR hûs en hiem
Bijlage 3: Verordening op de gemeentelijke adviescommissie Omgevingskwaliteit Fryslân
Bijlage 4: Verordening tot wijziging van de Erfgoedverordening gemeente Waadhoeke 2019
Bijlage 5: Was-wordt-tabel wijziging Erfgoedverordening gemeente Waadhoeke 2019

Burgemeester en wethouders van Waadhoeke

, burgemeester

, secretaris

NR.: 2022-207557

De raad van de gemeente Waadhoeke

Gezien het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van Waadhoeke van 21 november 2023;

B E S L U I T

1. Het college toestemming te verlenen om de gewijzigde gemeenschappelijke regeling vast te stellen;
2. De Erfgoedverordening gemeente Waadhoeke 2019 te wijzigen met ingang van de datum van inwerkingtreding van de Omgevingswet;
3. De Verordening op de gemeentelijke adviescommissie Fryslân vast te stellen met ingang van de datum van inwerkingtreding van de Omgevingswet;
4. Hûs en hiem aan te wijzen als adviescommissie op grond van artikel 17.9 van de Omgevingswet vanaf de datum van inwerkingtreding van de Omgevingswet.
5. Hûs en Hiem op grond van artikel 17.9 Omgevingswet en de al aangewezen commissieleden van hûs en hiem te laten adviseren over aanvragen voor een omgevingsvergunning voor Rijksmonumenten en bij de beoordeling van aanvragen voor een omgevingsvergunning aan de geldende welstandscriteria.

Aldus vastgesteld in de openbare

raadsvergadering van 21 december 2023,

Signed By: Waanders, M.C.M. <m.waanders@waadhoeke.nl>
04/01/2024 16:41:42 CET , voorzitter
ID: 98904518-03ee-4628-a4f3-36d45b98b3b4
Auth: Scribble

Signed By: Koster, R. <r.koster@waadhoeke.nl>
22/12/2023 16:35:49 CET , griffier
ID: 98904518-03ee-4628-a4f3-36d45b98b3b4
Auth: Scribble

Dit document is digitaal ondertekend.